

Asia: VN/27419/2020

Luonnon virkistyskäytön strategia

Yleinen lausunto

Voitte tässä lausua yleisesti luonnon virkistyskäytön strategiasta

Strategialuonnoksessa kiinnitetään hyvin huomiota lähiluonnon saavutettavuuden turvaamiseen ja luonnon virkistyskäytön yhdenvertaiseen mahdollistamiseen. Luonnon virkistyskäytön nykytilaa on kartoitettu laajasti. Liikkumisen ja maankäytön suunnittelulla sekä luontoalueiden hoidolla on suuri vaikutus asukkaiden arkeen, hyvinvointiin ja terveyteen.

Strategian toimeenpanoa ja seurantaan tulee vielä tarkentaa.

Johdanto

Voitte tässä lausua luvusta 1: Johdanto (1.1 Hallinnollinen tausta ja työn käynnistäminen, 1.2 Strategian tavoitteet)

Ensimmäinen strateginen tavoite lähiluonnon saavutettavuus on kaikkein tärkein, ja samalla edellytys strategian muiden tavoitteiden toteutumiselle. Luonnon kestävyys ja monimuotoisuuden vaaliminen tulee esitetysti kuulua tärkeimpiin tavoitteisiin. Strategian laaja-alainen valmistelu on ollut erittäin hyvää. Poikkihallinnollisen yhteistyön merkityksen ja tarpeen tunnistaminen on ollut merkittävää, koska luonnon virkistyskäyttöön vaikutetaan monilla eri hallinnon aloilla ja eri toimijoiden toimesta.

Luonnon virkistyskäytön nykytila

Voitte tässä lausua luvusta 2: Luonnon virkistyskäytön nykytila (2.1 Käsitteet, 2.1 Seurantatietoa luonnon virkistyskäytöstä, 2.3 Luonnon virkistyskäytön mahdollisuudet Suomessa, 2.4 Luonnon virkistyskäytön resursointi, 2.5 Toimijoiden roolit, 2.6 Lainsäädäntö, 2.7. Luonnon virkistyskäyttöä koskevat muut strategiat ja toimet)

-

Hyödyt

Voitte tässä lausua luvusta 3: Hyödyt (3.1 Terveys ja hyvinvointi, 3.2 Talous ja työelämä, 3.3. Kansalaisuus, kulttuuri ja yhteisöllisyys, 3.4 Ympäristön tila ja virkistyskäytön kestävyys)

3.1 Terveys ja hyvinvointi

Luonnon virkistyskäytön merkitys fyysiselle ja henkiselle terveydelle sekä hyvinvoinnille on strategiassa hyvin huomioitu.

3.3. Kansalaisuus, kulttuuri ja yhteisöllisyys

Järjestöt toteuttavat liikunta- ja vertaistukiryhmiä luonnossa, ja järjestöissä on asiantuntemusta oman jäsenkuntansa luonnon virkistyskäytön kehittämiseen. Strategian toimeenpanossa, sekä kunnissa ja tulevilla hyvinvointialueilla tulee hyödyntää järjestöjen tuottamaa tietoa ja edistettävä yhteistyötä sekä järjestöjen toimintaedellytyksiä.

3.4 Ympäristön tila ja virkistyskäytön kestävyys

Jotta luonnon virkistyskäyttöä voidaan edistää kestäväällä tavalla, tarvitaan tietoa luonnon virkistyskäytön vaikutuksista, ja suositeltavista tavoista toimia luonnossa.

Tulevaisuuden näkymät

Voitte tässä lausua luvusta 4: Tulevaisuuden näkymät

Kuntien ja hyvinvointialueiden on toimittava tiiviissä yhteistyössä asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Luonnon virkistyskäyttöä tulee kehittää yhteistyössä, ja ottaa alueen asukkaat sekä muut sidosryhmät kuten järjestöt mukaan kehittämistyöhön.

Toimintarajoitteisilla henkilöillä omatoimisen liikkumisen tarpeet kohdistuvat ainakin asuinpaikan lähiympäristöön, kävely- ja pyörätiestöön sekä puistoalueisiin. Heillä kuten kaikilla ihmisillä on haluja ja tarpeita käyttää myös metsä- ja luontoreittejä sekä vesistöjä.

Strategisiin tavoitteisiin on nostettava toimintarajoitteisten henkilöiden liikkumismahdollisuuksien parantaminen jo olemassa olevissa esteettömissä ympäristöissä sekä tekemällä uusia esteettömiä ympäristöjä. Lisäksi yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa on luotava käytänteet yksilöllisiin tarpeisiin vastaavien liikkumisen apuvälineiden käyttöön luovuttamiseen, jotta luonnon virkistyskäyttö on tosiasiallisesti mahdollista myös heille.

Järjestöyhteistyö sekä järjestöissä olevan asiantuntijuuden ja kokemustiedon hyödyntäminen on tärkeää, jotta pitkäaikaissairaiden ja erityisryhmien huomiointi luonnon virkistyskäytön suunnittelussa ja toimeenpanossa toteutuu.

Tavoitteet ja toimintalinjaukset vuoteen 2030 mennessä

Voitte tässä lausua luvusta 5: Tavoitteet ja toimintalinjaukset vuoteen 2030 mennessä (5.1 Missio, 5.2 Visio, 5.3. Strategiset tavoitteet, 5.4 Toimintalinjaukset)

5.1 Missio

Kannatetaan.

5.2 Visio

Kannatetaan.

5.3. Strategiset tavoitteet

Ensimmäinen strateginen tavoite lähiluonnon saavutettavuus on siis kaikkein tärkein, ja samalla edellytys strategian muiden tavoitteiden toteutumiselle. Luonnon kestävyys ja monimuotoisuuden vaaliminen on myös aiheellisesti nostettu tärkeimpien strategisten tavoitteiden joukkoon.

Strategisiin tavoitteisiin on siis nostettava toimintarajoitteisten henkilöiden liikkumismahdollisuuksien parantaminen jo olemassa olevissa esteettömissä ympäristöissä sekä tekemällä uusia esteettömiä ympäristöjä. Lisäksi yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa on luotava käytänteet yksilöllisiin tarpeisiin vastaavien liikkumisen apuvälineiden käyttöön luovuttamiseen, jotta luonnon virkistyskäyttö on tosiasiallisesti mahdollista myös heille.

5.4 Toimintalinjaukset

Jokamiehen oikeuksien tunnettuuden lisääminen on tärkeä tavoite, ja on hyvä, että toimenpiteessä on huomioitu järjestöt yhtenä toimenpiteen toteuttajana. Luonnon virkistyskäytön koordinaatioelimeen on saatava myös järjestöt mm. potilasjärjestöt ja käyttäjien edustajat mukaan.

Toimintalinjauksissa huomioidaan hyvin kuntien rooli luonnon virkistyskäytön yhdenvertaisten mahdollisuuksien luomisessa ja ylläpitämisessä. Maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksessa on tärkeää tukea kaikessa kaavoituksessa viherrakenteen kehittämisedellytysten parantamista. Julkisen liikenteen järjestelyillä pitää tukea kaikkien mahdollisuutta päästä luontoon.

Kansallisen ulkoilutietopalvelun tuottaminen on tervetullut toimenpide. Palvelun pitää olla saavutettava, ja sitä tulee kehittää yhteistyössä ulkoilutietopalvelun käyttäjien ja järjestöjen kanssa.

Toimeenpano ja seuranta

Voitte tässä lausua luvusta 6: Toimeenpano ja seuranta (6.1 Jatkotyö ja strategian päivittäminen, 6.2 Seuranta, mittarit ja indikaattorit, 6.3 Viestintä)

Toimeenpano kaipaa konkretiaa ja strategisten tavoitteiden seuraamiselle asetettavia mittareita. Kun strategian tavoitteena on saada aikaan positiivisia muutoksia kansanterveydessä lisääntyneen

luonnon virkistyskäytön seurauksena, tulee laajan tavoitteen toteutumisen seuranta, mittareita ja indikaattoreita myös avata strategiassa. Tarvitaan toimenpideohjelma, jossa tarkennetaan indikaattorit ja mittarit. Erityisen tärkeää olisi löytää indikaattorit, joilla mitataan toimenpiteiden terveys- ja hyvinvointivaikutuksia.

Eri toimijoiden ja hallinnon edustajien roolien ja työnjakojen sekä yhteistyön selkiyttämiseen on panostettava jatkossa. Nyt suunniteltujen toimenpiteiden vaikutusten seuranta tulee tehdä suunnitelmallisesti ja arvioiden, jotta tiedetään, saavutetaanko näillä toimilla asetetut tavoitteet.

Hyvinvointialueilla on sisällytettävä hyvinvointisuunnitelmiin ja -kertomuksiin luonnon virkistyskäyttö ja sen seuranta. Esteettömiä ja saavutettavia luontoliikkumismahdollisuuksista on tiedotettava eri kanavia käyttäen potentiaaleille käyttäjille, jotta palvelut löydetään.

Palveluja parannettaessa on kiinnitettävä huomiota erityisesti opasteisiin, esteettömiin reitteihin sekä levähdyspaikkoihin penkkeineen ja vessoineen. Lisäksi luontoliikunnan mahdollistavia apuvälineitä pitää olla nykyistä helpommin saatavilla. Tässä korostuu eri hallintoalojen yhteistyön roolitus ja eri järjestöjen kokemustiedon merkitys palvelun käyttäjälle.

Aalto Anu
Neuroliitto ry